

Türkiyenin En Büyük Problemlerinden Biri de Gecekondu Mevzuudur

● **Adalet - 2 Kasım 1964, "Gecekondu Meselesi"** başlıklı haberde :

Türkiye'nin en büyük problemlerinden biri de gecekondu mevzuudur. Gecekondu, gelişmiş bir yere emek ve para harcamasıyla bir gayri sıhhi mesken, barınak olarak içine girmektedir. Bu tip meskenler, mağara hayatının biraz daha tekâmül etmiş şeklidir. Ancak, gecekondu tabir edilen meskenler bir zaruret neticesi olarak doğmakta ve üremektedirler.

Gecekondu yapıp, çatısının altına giriveren ve sonra da bunu biraz daha iyileştirmeye çalışan vatandaşlar bu gayri sıhhi meskenlere bedava sahip olmamaktadırlar. Bir gecekondu binlerce liraya mal olmaktadır. Bu binlerce liraya ayrıca emek de ilâve olunmaktadır. Üç beş kuruş tasarrufunu bu uğurda sarfeden vatandaşın gözünü yıldırان, arsa bedeli ve şehirlerde inşaat yapılması için öne sürülen bir yığın mevzuat için tahmil edilen çeşitli masraflardır.

Gecekondu dâvasını durduracak iki mühim tedbir vardır. Bunlardan birincisi, vatandaşın yıldırان arsa bedeli problemini halletmektedir. Şehir inen veya şehirde bir küçük mesken sahibi olmak isteyen dar gelirli veya az gelirli vatandaşlara, sembolik bedelle arsa temini icabeder. Zaten bir gecekondu yapmayı göze alan kimse Hazinesinin hattâ eşhasın metruk kalmış arazisine gelip, bilâbedel yerleşmektedir. Bazen de bu gecekonduyun yerleşeceği yeri satın bile almaktadır.

Bu durum karşısında, Hazinesinin geniş bor arazisini parsellemek, yollarını açmak, su ve elektrik gibi

medeni ihtiyaçları buralara getirmek icabeder. Böylece hazırlanmış olan araziye de işirililmemiş hesaplara göre maliyetine, meskensiz vatandaşın satmak yoluna gidilmelidir.

Vatandaşın arsa problemini çözdükten sonra onun kesesine göre binasını yapmasına yardımcı olunmalıdır. Bunun için de en sür'atli şekilde basit prefabrik bina sanayiinin tesis edilmesi cihetine gidilmelidir. Bugün dünyada prefabrika ev sanayii çok tekemmül etmiştir. Penceresinden, kapısından, mutfaktaki buz dolabına, fırınına, hattâ mefruşatına kadar standarda gidilmiştir.

Bugün için Türkiye'de prefabrike ev sanayiini bu kadar geniş tutmaya imkân yoktur. Ancak, içine girilip, barınabilecek, gayri sıhhi olmaktan kurtarılacak çok basit standartları tesbit, seri halinde imalât dolayısıyla fevkalâde ucuza bunları mal etmek yoluna gidilmelidir.

Birkaç tip kapı, pencere v.s. gibi imalâtle birlikte, en ucuza mal olacak mesken projesini vatandaşlara vermelidir. Bu projeleri alıp, kendisine tahsis edilmiş yere yuvasını kuracak olan vatandaşın bundan sonra İmar Müdürlüklerinde, Fen Heyetlerinde, şurada burada dolaştırmamak, ona bir takım malî külfetler yükliyecek mevzuları ortaya çıkarmamak lâzımdır. Bu standart plân alan vatandaş, küçük, gayri sıhhi olmayan meskeninin kurmak için lüzumlu standart malzemeyi de derhal en ucuz şekilde temin edebilmelidir.

Bizde sıhhi şartlara uygun inşaat iddiasıyla lükse kaçılmaktadır.

Ruhsatlı inşaatın maliyeti bir takım formaliteler yüzünden yükselmektedir.

Gecekondu problemi ile mücadele iddiasıyla bir takım sosyal meskenler yapılmak gayreti içinde bocalamaktadır. Devlet bu yolda, yılda bin mesken inşa ederek, gecekondu sakinlerine tevzi edip, onların gecekondularını yıkmakla bu dâvayı halledeceği hayaline kendini kaptırmış. Halbuki devlet eli ile yapılan inşaat maliyeti mutlak surette yüzde elli nisbetinde artmaktadır. Devlet inşaat yapmayı üzerine alacağına kendisine barınak teminine çalışan vatandaşın müzahir olsa, meselenin hali çok daha yaklaşmış duruma girer.

Bugün devletin yılda bin adet yapabileceği meskeni vatandaş kendisine, sadece gösterilecek kolaylıklar ve imkânlarla, beş on misli fazlasıyla tahakkuk ettirebilir.

İmar ve İskân Vekâletinin, yıktırılacak gecekondulara karşılık yaptırma gayretine giriştiği meskenlere tahsis olunan paralar prefabrik ev sanayiinin tesisine yatırılmış olsa çok daha müsbet olur. Aynı zamanda gecekondu dâvasının esasına doğru girilmesi de sağlanır.

● **Ticaret - 3 Kasım 1964, "Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulu İkinci Senesine Yeni Hamielerin Şevkiyle Başlıyor"** başlıklı haberde :

Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulu 1963 - 1964 ders yılını büyük bir başarı ile ge-

ride bırakarak yeni tedaris senesine giriyor.

Bilindiği gibi 15 Kasım 1963 tarihinde ilk tedaris yılına başlayan ve Millî Eğitim Bakanlığının 1.10.1963 gün ve 421.1-3709 sayılı müsaadesiyle açılan ve özel teşebbüsün sermayesiyle meydana gelen bu yüksek okul, bu yıl Türkiye'de ilk Özel Makine Mühendisliği kısmı da açmak suretiyle, gördüğü büyük alâkaya cevap vermiş ve kendi sahasındaki önderliğini fiilen ortaya koymuş oluyor.

Okuyucularımızın hatırlayacakları gibi, geçen yıl bu sütunlarda okulun sayın müdürü Yüksek Mühendis Mehmet Bahir Ünver :

"— Bu okulun diplomasını aranın bir hale getirmek için azimliyiz ve çalışıyoruz." demişti. Geçen muvaffakiyetli bir yıl, kazanılan yeni tesisler, talebe yönünden alâka ve başarı, öğretim üyelerinin gayret ve semereleri, nihayet sayın kurucuların bu büyük eserin başarıya ulaşması yolunda her türlü fedakârlığı göze almış olmaları, yukarıdaki parolanın bir gerçeği ifade ettiğini ve bu azmin gittikçe kuvvetleneceğini açıkça göstermektedir .

Bir Yıllık Faaliyet

Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulunun geçen yıl 123 öğrenciyi bulan mevcudundan 105 i bugün 1964 - 1965 ders yılında ikinci sınıf öğrencisi olmak hakkını kazanmış bulunuyor. Bu üstün başarı kış ve yaz faaliyetinin bir semeresidir. Bütün tatil müddetince devam eden kursların ve bu kurslara büyük bir azimle katılan öğrencilerin, başarıda payları elbette büyük olmuştur. Bize bütün bir yılın çalışmalarını açıklayan sayın Genel Sekreter Celâl Karagözlük bütünlemeye kalan öğrencilerin tamamının kurslara iştirak ettiğini ve bu randmanın böylece elde edildiğini bildirirken edinilen tecrübe ve cesaretle okula yeni kaydedilen ve liselerden gelen zayıf öğrencilerin kurslara tabi tutulduğunu, 9 Kasım'a kadar devamlı şekilde hazırlanarak bilhassa matematik üzerinde bu öğrencilerin kesif

bir bilgi kazandıklarını da açıkladı. Bu arada hususi eğitime tabi otuz kadar talebe mevcuttur. Bu yıl yeni dershaneler için 700 metre karelik bir inşaat daha yapılmıştır ki bu kısım resim atelyeleri, inşaat malzemesi ve topografya laboratuvarlarına tahsis olunacaktır. Geçen senekilerle birlikte eğitim tesisleri 3000 metre kareye balığ olmuştur. Keza mevcut okul kafeteryası genişletilmiş, 200 talebenin aynı anda yemek yemesi sağlanmıştır. Taşra gençleri için uygun şartlarla sıhhi bir (Pansiyon) bu ders yılı başında hazır bulunmaktadır. Öğrencilerin büyük bir kısmı buraya yerleştirilmiştir.

Mimarlık ve Mühendislik yolunda özel teşebbüsün meydana getir-

diği ve önderlik yaptığı dallara ilâveten bu yıl bir de Makine Mühendisliği bölümünü açmak müyesser olmuştur. Bilhassa Ege Bölgesi öğrencileri için bu yeni teşebbüs çok büyük bir imkân kazandırmaktadır.

Öğretim Üyeleri

Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Okulunun öğretim üyeleri, geçen senenin bir mislini bulmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Yüksek Teknik Okulu, İstanbul Ege Üniversitesi Prof. ve Doçentlerinden teşekkül eden bu kadro dışında ayrıca öğrencilerle yakinen ilgilenmek ve pratik çalışmalarını temin etmek maksadiyle geniş bir asistan ve öğretim kadrosu da yer almış bulun-

Bayındırlık Bakanlığı

Yapı ve İmar İşleri Reisliğinden

- 1 — Erzurum'da yaptırılacak olan 400 yataklı Verem Hastahanesi B bloku inşaatı işi 2490 sayılı kanun hükümlerine göre kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.
- 2 — İşin keşif bedeli (8.211.823,27) liradır.
- 3 — Eksiltme Ankara'da Bayındırlık Bakanlığınca Yapı ve İmar İşleri Reisliği Eksiltme Komisyonunda 18.12.1964 Cuma günü saat 16 da yapılacaktır.
- 4 — Eksiltme şartnamesi ve diğer evrakları mezkûr Reislikte görülebilir.
- 5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin :
A) 260.105,— liralık geçici teminatını,
B) 1964 yılına ait Ticaret Odası belgesini,
C) Müracaat dilekçeleriyle birlikte verecekleri (Eksiltme şartnamesinde belirtilen ve usulüne göre hazırlanmış olan) plân ve teçhizat beyannamesi, teknik personel beyannamesi, taahhüt beyannamesi, Bayındırlık Bakanlığından almış oldukları (B) gurubundan keşif bedeli kadar işin eksiltmesine girebileceklerini gösterir müteahhitlik karnesi ve isteklilerin inşaatın yapılacağı mahalde işin yapılmasına lüzumlu tetkikatı yaptıklarına dair Bayındırlık Müdürlüğünden alacakları belgeye göre Yapı ve İmar İşleri Reisliği bölge komisyonundan alacakları yeterlik belgelerini teklif mektupları ile birlikte zarfa koymaları lâzımdır.
- 6 — İstekliler teklif mektuplarını 18.12.1964 Cuma günü saat 15'e kadar makbuz mukabilinde ihale Komisyonu Başkanlığına vereceklerdir.
- 7 — Son müracaat tarihi 14.12.1964 Pazartesi günü mesai saati sonuna kadardır.

Telgrafla müracaatlar ve postada vaki gecikmeler kabul edilmez. Keyfiyet ilân olunur.

makta, bu kadro da yüksek mimar ve mühendislerden teşekkül etmektedir.

Yük. Müh. Vakkas Aykurt (Yıldız Yük. Tek. Ok. Eski Müd. ve Öğretim üyesi), Mukavemet - Statik Kürsüsü, Prof. Yük. Mim. Orhan Safa (İst. Tek. Ün. Yapı Bilgisi Kürsüsü Profesörü), Yapı Bilgisi - Mimari Proje, Prof. Yük. Müh. Melih Koçer (Millî Eğitim Bakanlığı Teknik Öğretim Müsteşarı) - Teknik Mekanik, Prof. Yük. Müh. Kemal Karhan (İst. Tek. Ün. Gemi İnşaiye Kürsüsü Profesörü), Statik - Mukavemet, Prof. Yük. Müh. Sait Yasar (İst. Tek. Ün. Topoğrafya Kürsüsü Profesörü) - Topoğrafya - Jeodezi, Prof. Yük. Mim. Kemal Ahmet Aru (İst. Tek. Ün. Mimari Fak. Dekanı) Mimari Proje - Şehircilik, Yüksek Mimar İrfan Bayhan (Yıldız Yük. Tek. Ok. Öğretim Üyesi) Yapı Bilgisi - Teknik Resim, Yüksek Mimar Refik Şenvardar (Yıl. Yük. Tek. Ok. Öğr. Üyesi) Tasarı Geometri - Gölge - Perspektif, Doçent Dr. Selâhattin Yücel (İst. Tek. Ün. Denel Fizik Kürsüsü Doçenti) - Fizik - Atom Fizigi, Öğretim Görevlisi Nafize Sarıoğlu - Kompozisyon, Okutman Remziye Tükel (Yük. Sağlık Kol. Yabancı dil Ok.) - İngilizce, Yük. Müh. Mehmet Bahir Ünver (Ortaoğu Tek. Ün. Eski Trafik ve Yol Profesörü) - Yapı Malzemeleri - (Okul Müdürü), Prof. İsamil Şendil (İ. T. İ. A. Yüksek Matematik Kürsüsü profesörü) Yük. Matematik, Yük. Mak. Müh. Süreyya Yarasa (Yıldız Yük. Tek. Ok. Öğretim Üyesi) - Yük. Matematik, Yük. Müh. Mehmet Ülkütaş (Ortaoğu Tek. Ün. eski Mukavemet Prof.) - Yük. Mukavemet-Statik, Yük. Mak. Müh. Fikret Çınar (Deniz Fab. Baş Müh.) Makine Bilgisi - Isıtma - Y. Matematik - Havalandırma, Öğretim Görevlisi Fahrettin Akbulut (Ege Ün. Matematik Uzmanı) - Yüksek Matematik, Yük. Kimya Müh. Dr. Turgut Severge (İ. T. İ. A. öğretim üyesi) - Kimya, Yük. Müh. Harbi Hotan Serbest Resim - Gölge - Perspektif, Öğretim Görevlisi Dr. Alpaslan Can (Ege Ün. Jeoloji Kürsüsü Uzmanı) - Mühendislik Jeolojisi,

Okutman Sabire Özkan (Ege Ün. Lisan Okulu) - İngilizce.

Asistanlar

Yük. Mim. Orhan Doğu (Yapı Kürsüsü), Yük. Müh. Bekir Tantürk (Mimar Proje), Yük. Müh. Önal Sınmaz (Statik - Mukavemet), Yük. Müh. Hüseyin Kaptan (Yapı Kürsüsü), Yük. Müh. Aybars Kendir (Mimar Proje), Kimya Müh. Çetin Şeker (Kimya), Yük. Müh. Tamer Kâmilller (Yapı Kürsüsü), Yük. Mim. Şakir Çetindağ (Mimar Proje), Fizisyen Ergun Akyelli (Fizik - Atom Fizigi), Matematisyen Bekir Kılıncıoğlu.

İşyerlerinden Alınan Takdirler

Kendilerine bu imkânlar sağlanan öğrencilerin kısa zamanda da olsa edindikleri bilgi ve tecrübe ile yaz döneminde muhtelif işyerlerinde pratik yapmış olduklarını ve çalıştıkları yerlerden gayet sitayişkâr raporların okula gönderildiğini memnuniyetle ifade eden sayın Celâl Karagözülük bu sene liselerden mezun, dereceleri yüksek fakat malî kudretleri zayıf talebeler arasında açılan bir imtihanla beş kadar öğrencinin hiç bir mükellefiyet yükletilmeden okula kabul edildiklerini ve iyi talebe vasfını muhafaza ettikleri takdirde bu imkânları yürüteceklerini ayrıca iş adamlarından muhtelif değerlerde (Burs) teklifleri alındığını ve bunların değerlendirilerek talebelerin istifadelerine arz edildiğini açıkladı.

Teşvik İkramiyesi

Ayrıca öğrencilere 10.000 liralık bir Teşvik İkramiyesi verileceğini, sene içinde derece alan öğrencilere bu ikramiyelerin taksim edileceğini, bu suretle çalışma sahasında büyük bir yarış başlayacağını ümit edildiğini öğreniyoruz.

Talebelere Kuvvetli Şahsiyet Kazandırılıyor

Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulunda mesleki bilgiler yanında, talebelerin kuvvetli bir şahsiyet kazanabilmesi için gerekli

yan bilgilerin ihmal edilmediği de görülmektedir. Bu maksat ile her türlü sosyal toplantılara büyük önem verilmektedir.

Geçen yıl tertip edilen balo ve öğretim yılı sonundaki gardenparti Ege'de geniş yankılar uyandırmıştır. Bu sene de bir tiyatro topluluğu okul içinde bir fotoğraf kulübü, İngilizce, Almanca konuşma kulübü, futbol, voleybol, basket takımları, millî oyunlar ekipleri teşkil olmuştur. Ayrıca şehir içinde bir galeri açılması düşünülmekte, mimari çalışmalarının burada sergilenmesi istenmekte, bu galerinin aynı zamanda İzmir'li sanatkarların da ihtiyaçlarına tahsis olunacağı bildirilmektedir.

Elektrik ve Elektronik Bölümü

Okulun ilerdeki plânlarında bir de Elektronik bölümlerini kazanması yer almakta, ayrıca bir de verici radyo istasyonu kurulması derpiş olunmaktadır.

Nihai gayesiyle Ege Bölgesinde çeşitli dalları ile tam bir Özel Yüksek eğitim verecek bir yüksek okul sitesi hazırlayacak olan geçen bir yıl içinde büyük gayretler sarfettiği görülmüyordu. Ancak gayenin kurmak değil, yaşatmak ve idame ettirmek olduğunu belirten genel sekreter sözlerinin sonunda öğrencilerden memnuniyetini bilhassa belirterek : "Bizler bu saygılı gençlerimizle en büyük iftihar duymaktayız" demekten kendini alamıyordu.

● Dünya - 4 Kasım 1964 "Dünyanın en yüksek binası Berlin'de inşa edilecek" başlıklı haberde :

Berlin'li ünlü mimar Robert Gabriel, Bonn şehrinin 50 km. Güney Batısındaki Eiffel ormanında 1250 metre yüksekliğinde, 300 metre çapında bir bina inşa edileceğini bildirmiştir. Binada toprak üstünde 356 kat, yeraltında ise 16 kat bulunacaktır. En alt katın toprakaltı derinliği 60 merte olacaktır. Tahminlere göre bu dev bina 20.00'e yakın insanı barındıracaktır. İçinde sineması, çarşısı, özel polis komiserliği dairesi bulunacak olan bu olağanüstü bina-

ya mimar Robert Gabriel "Avrupa evi" adını verecektir. Binanın Konstrüksiyonu tamamen çelikten olacak ve bu amaçla 500.000 ton çelik putret kullanılacaktır. "Avrupa evi"nin inşaatı, her şey yolunda giderse 1975 de tamamlanacaktır.

● **Adalet - 4 Kasım 1964 "Boğaziçi Köprüsünün Finansmanı" başlıklı haberde :**

Asya ile Avrupa'yı İstanbul'da bir köprü veya tünel ile birleştirmenin geldiği dedik aslında, çoktan gapaçık ortadadır. Söz gelişi, zamanın geldiği dedik aslında, çoktan gelip geçmiştir.

Geçen gün bir istatistik yayınlandı. Buna göre, Sirkeci, Kabataş, Üsküdar arasında, Eylül ayı içinde 447 bin 596 vasıta araba vapurlarıyla nakledilmiş. Geçen yılın Eylül ayına nazaran bu rakamda 19 bin vasıta artışı kaydedilmiştir.

Eylülde yaz aylarına nisbeten, daha az vasıta karşından karşıya geçer. Otomobil, kamyon, kamyonet gibi vasıtaların nakil ücreti tarifesi farklıdır. Bu sebeple, istatistikteki rakama istinat ederek kesin bir ücret meblâğını bulmamız mümkün değildir. Ancak 10 lirayı beher vasıta için esas alırsak, yaz ve kış ayları arasındaki trafik temevvüçlerini de düşünürsek, aylık gelir 5 milyon liranın üstündedir. Bu yılda 60 milyon lira eder.

Bir köprü veya bir tünelin mevcudiyeti trafiği sür'atle artıracak ve bu 60 milyon liralık gelir tahmini mutlak surette çok yükselecektir. Rahatça yıllık hasılatı 75 - 80 milyon lira olarak hesaplamak mümkündür.

Bir asma köprü veya tünelin tahakkuk ettirilmesi muhakkak ki çok yüksek meblâglara ihtiyaç gösteren bir yatırımdır. Fakat, büyük masraf ancak köprünün yapılıp işletmeye açılışına kadardır. Bundan sonra, araba vapuru işletmesinde olduğu gibi, işletme ve bakım masrafları hiç te fazla değildir.

Bir asma köprünün maliyetinin ne olabileceğini bizim söylememize imkân yoktur. Ancak, mütehassısların zaman zaman belirttiklerine göre, bu yıllık 75 - 80 milyon asgari bir

hasılat, hiç te uzun olmıyan bir süre içinde, asma köprüünün amorti edilmesini mümkün kılabilir.

Devleti muhakkak ki, ilk yatırım düşündürmektedir. Memleketin birçok ihtiyaçları arasında, bütçenin kifayetsiz bulunuşu böyle büyük bir işe girişmeye cesaret vermemektedir. İş başında bulunanları bu bakımdan haklı görmemeye imkân yoktur. Ancak bu zaruri büyük meselenin de mutlak tahakkuku icabıdır. Asma köprü hem bir ihtiyaca cevap verecek, hem de bir müddet sonra ranta bir işletme haline gelecektir. Bu bakımdan da bu mevzuun ehemmiyetinden uzak kalınmaz. Bu meselenin hali için çareler araştırmak lâzımdır.

Ereğli Demir - Çelik Sanayii de bir zaruretin doğurduğu eserdir. Bunun da tahakkuku devletin dar imkânlarıyla mümkün olamazdı. Tesislerin kurulması, bugüne kadar Türkiye'deki sanayi yatırımlarına nazaran astronomik addedilecek sermayeye ihtiyaç göstermekte idi. Bugün, birkaç yıl evvel hayal addedilen bu muazzam eser hakikat olmuştur. Ancak, Kristof Kolombun yumurtası gibi, basit hal çaresini bulup gerçekleştirmekle kabil olmuştur. Bu işe ön ayak olanları bir zamanlar istikbal edenler, hattâ teşebbüslerini bal-talayanlar bugün onlara medyunu şükrandırlar. Ereğli Demir - Çelik Sanayii en büyük malî müesseselerimizle, Amerikan firmaları ve halkın

Bayındırlık Bakanlığı

Yapı ve İmar İşleri Reisliğinden

- 1 — Erzurum Atatürk Üniversitesi El San'atları Eğitim Merkezi inşaatı işi 2490 sayılı kanun hükümlerine göre kapalı zarf usulüyle eksiltmeye konulmuştur.
  - 2 — İşin keşif bedeli (2.164.858,82) liradır.
  - 3 — Eksiltme Ankara'da Bayındırlık Bakanlığı Yapı ve İmar İşleri Reisliği Eksiltme Komisyonunda 30.11.1964 Pazartesi günü saat 16 da yapılacaktır.
  - 4 — Eksiltme şartnamesi ve diğer evrakları mezkûr Reislikte görülebilir.
  - 5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin :
    - A) (78.696,—) liralık geçici teminatını,
    - B) 1964 yılına ait Ticaret Odası belgesini,
    - C) Müracaat dilekçeleriyle birlikte verecekleri (Eksiltme şartnamesinde belirtilen ve usulüne göre hazırlanmış olan plân ve teçhizat beyannamesi, teknik personel beyannamesi, taahhüt beyannamesi, Bayındırlık Bakanlığı'ndan almış oldukları (B) grubundan keşif bedeli kadar işin eksiltmesine girebileceklerini gösterir müteahhitlik karnesine göre Yapı ve İmar İşleri Reisliği Bölge Komisyonundan alacakları yeterlik belgelerini teklif mektuplarıyla birlikte zarfa koymaları lâzımdır.
  - 6 — İstekliler teklif mektuplarını 30.11.1964 Pazartesi günü saat 15'e kadar makbuz mukabilinde ihale Komisyonu Başkanlığına vereceklerdir.
  - 7 — Son müracaat tarihi 25.11.1964 Çarşamba günü mesai saati sonuna kadardır.
- Telgrafla müracaatlar ve postada vaki gecikmeler kabul edilmez.
Keyfiyet ilân olunur.

(Basın A - 12840) 219

İştirakleriyle meydana gelen bir şirketin sermayesiyle başarıya ulaşmıştır. İyi ve kesin olarak yapılan hesaplar bu tesisin yakın zamanda çok rantabl olacağını ve fevkalâde gelir sağlıyarak iştirakçilerine yüksek temettü dağıtacağını ortaya koymuştur.

Aynı şekilde sermaye terakümünü Boğaziçi köprüsü için de düşünülebilir. Büyük, itibarlı malî müesseselerimizle birlikte yabancı sermaye ve hattâ Ereğli Demir - Çelik Sanayiinin de iştiraki temin olunarak, halkın da ortak olma imkânları kullanılarak harekete geçmek mümkündür.

Zaten çok büyük işlerin, yatırımların yalnız devletten veya bir müesseseden beklenmesi hatalıdır. Memleketimizde, halkın da iştirakiyle büyük şirketlerin teessüsü cihetine biran evvel gitmek lazımdır.

● **Yeni İstanbul - 5 Kasım 1964, "Boğaza Asma Köprü Yerine Tünel Yapılması Düşünülmüyor"** başlıklı haberde :

İstanbul Köprüsü ve Metrosunun inşası ile ilgili olarak bir Japon firmasının memleketimizde yaptığı temaslara müsbet bir safhaya intikal etmek üzeredir.

Bu hususta bilgisine müracaat ettiğimiz ettiğimiz Bayındırlık Bakanı Arif Hikmet Onat Anadolu Ajansına şu açıklamayı yapmıştır :

"Geçenlerde memleketimizi ziyaret eden Japon heyeti, Japonya'da büyük köprüler inşa etmiş, meşhur firmalardan biridir. Japon Bayındırlık Bakanlığı uzmanlarından, resmi sıfatı haiz olan bir zat da bu heyete dahil bulunmaktaydı.

Heyet mahallinde de incelemelerde bulunduğundan sonra tekrar Ankara'ya gelmiş, Bayındırlık Bakanlığı yetkilileri ile yeniden müzakerelerde bulunmuştur. Bu müzakereler sırasında Japonların bu konuyu etüd etmek istedikleri, her türlü masrafın kendilerine ait olmak üzere incelemelerde bulunmak talebinde buldukları öğrenilmiştir. Japon heyetinin Bayındırlık Bakanlığı Köprüleri Dairesi ve Karayolları Genel Müdürlüğü ile yaptığı temaslardan sonra

köprü yerine bir tünel açılması hususu da belirtilmiştir.

● **Yeni İstanbul - 5 Kasım 1964, "1.5 Milyonluk Sulistimal Dâvası Dün Başladı"** başlıklı haberde :

Topkapı sur dışında yeni inşa edilen modern Ceza ve tevkif Evi'nin birinci kısım inşaatında yolsuzluk olduğu iddiasıyla, Hazine tarafından inşaat şirketi aleyhine açılan 1.5 milyon liralık tazminat dâvasına dün 4. Ağır Ceza Mahkemesinde başlanmıştır. Çünkü duruşmada, mahkeme, tahkikatın tevsi için, muhakemeyi başka bir güne bırakmıştır.

● **Barış Dünyası - 15 Kasım 1964, "Almanya'da Teknisyen ve Mühendis Nasıl Yetiştir?"** başlıklı haberde :

Federal Almanya'da teknisyen ve mühendis yetiştirmek için uygulanan sistem, önce iş sahasında pratik çalışmak, başarı göstermek, sonra mekteplerde ve kurslarda nazari eğitim görmektir. Bu sayede hem ehliyetli eleman yetiştirmekte, hem de işçi sınıfının önüne her türlü ileri kademelere yükselmek yolu açık tutulmaktadır. Milletlerarası Çalışma Bürosunun yayınladığı aylık "Revue International du Travail"den aktardığımız aşağıdaki etüd bizim için de örnek olması gereken bu çok dikkate değer sistemi ve uygulama tarzını izah etmektedir.

(Ervin KRAUSE)

Alman anlayışına göre, kelimenin tam manasıyla, teknisyenler mühendis değildirler, fakat, fonksiyonlarının bünyesi ve yetişmelerine göre, bu sınıfa bağlanmaları gerektirir. Bir müddetten beri teknisyenler mevzuu efkârı umumiyei ısgal etmektedir. Bahusus ki, Almanya'nın, diplomalı veya diplomasız mühendislere olan ihtiyacı kadar, teknisyenlere de ihtiyacı vardır. Teknisyenlere ihtiyaç, yalnız teknik bürolarında değil, aynı zamanda, rasyonel çalışma, makineleşme ve sanayi otomasyonu arttığı nisbette kıymet kazanan, plânlama servislerinde de kendini göstermektedir. Dolayısıyla bu sektörlerde, atölye ve teşebbüsler hakkında geniş bir tecrübe ve uygun bir teknik yetiştirilmeye sahip, eski

usta işçiler arasından, mütehasşısalar seçmek gerekir.

Uygun yetiştirilme, bir senelik teknik tahsil veya üç senelik gece kurslarından ibarettir. Bazan, her iki şık da birleştirilebilir, ama, bunlarda istifade edebilmek için, birinci şık, usta işçi olarak en az iki sene çalışmış olmak lazımdır; ikinci şık için de, üç sene gerekir. Üç veya üçbuçuk senelik çıraklık devresi de nazari itibara alınır, namzetlerin beş ilâ yedi yıllık bir yetişme ve çalışma faaliyetinden ancak sonra teknisyen olabildiği görülmüştür. Böyle bir yetişme ve tecrübeye sahip olan bir teknisyenin, mühendisin yükünün büyük bir kısmını üzerine alabileceği aşikârdır. Böylelikle; mühendisin çalışması daha rasyonel olacağı gibi, mühendis kütüğünü kısmen telâfi etmiş olur. Nihayet teknik yetişme, usta işçilere ilerleme imkânı gibi sosyal faydeler de sağlamaktadır.

Teknisyenler, şu başlıca sektörlerde iş bulabilirler :

— Proje, norm teknisyeni, alât ve ameliye projecisi, elektrik kablo-suya bağlanması v.s. nin proje hazırlaması;

— Metotların ayarlanması;

— İş hazırlanması ve plânlanması (ön hesap, saatla müddet kontrolü, zamanların tesbiti v. s.),

— İşletme muavini sıfatıyla, fabrika teknisyeni olarak, fabrikasyon,

— Teknik kontrolör, işletme kontrolörlüğü,

— Bilhassa laboratuvarlarda, malzeme kontrolü, kimya teknisyeni sıfatıyla, malzeme kontrolü,

Federal Alman Cumhuriyetinde, teknisyenlerin % 34'ü diplanma ve iş hazırlama servislerinde ve % 10'u fabrikalarda istihdam edilmektedir.

Otuzüç ayrı bölüme namzetleri yetiştiren ve senede takriben dokuz bin teknisyen yetiştiren, yaklaşık olarak yetmiş teknik okul mevcuttur. Bunların çoğu resmî müesseselerdir veya kazalara bağlıdır ve genel olarak meslek okullarına veya mühendis okullarına bağlıdır. Diğerleri ise, hususî müesseseler olup, ticaret veya sanayi edalarının himayesindedir. Sanayide de, ayrıca mühim miktarda öğrenci yetiştiren okul ve kurslar açmıştır.

Başta kursların programları çok dağınıktır. Gerek kursların saat müddeti ve gerekse tedris olunan dersler bakımından, fakat, yeni olarak sınırlı plânlar ihdas olunarak, usta işçiler ve mühendislere tatbik olunanlar gibi, mümkün mertebelerli toplu, teknik okulların hususiyetlerine uygun programlar ele alınmıştır. Bu sınırlı plânlar, evvelâ Bonn'da, Meslekî Yetiştirme Merkezi tarafından, makine inşaatıyla, yüksek cereyan ve telekomünikasyonu (telli telsiz irtibat) yetiştirilmesinde kurulmuştur. Müddeti yakın olarak 1.50 saatlik olup, programları matematik, fizik, kimya, makine, teknik resim, malzeme bilimi, elektrik tekniği v.s. gibi ana mevzuları haizdir. Bunlara tekabül eden hususi bilgi gerektiren sahalarda da var; meselâ yüksek cereyan tekniği, metroloji (ölçüler bilimi), elektrik tesisatları, idare ve ayarlama tekniği ve telokminikasyon gibi. Yetiştirme programının % 75'ini ana mevzular ıggal etmektedir. 1.500 saatlik mecmu teknisyen yetiştirme müddeti, mühendislerinkinin yanaşık olarak bir çeyreğini teşkil etmektedir.

DİPLOMASIZ MÜHENDİSLER

Bir mühendis mektebi mezunu olup, üniversite tahsili görmemiş (ki, buna diplomasız mühendis diyeceğiz) mühendis, ayarlama mühendis, ayarlama mühendisi, imalât mühendisi ve nihayet işletme mühendisi sıfatıyla, tetkik bürolarda plânlama servislerinde her zaman iş bulabilmektedir. Bu mühendislerin yarısı tetkik bürolarda, beşte biri işletme servislerinde ve yanaşık olarak onda biri idare ve satış kısımlarında ve bilhassa makine imalâtında çalışmaktadırlar. Elektronik için, nisbetler şudur : Tetkik büroları yanaşık olarak % 30; işletme (iş hazırlanması, gabarilerin ayarlanması, imalât, kontrol) % 18, plânlama % 17, idare ve satış % 13. Mühendis kıtlığını hakkıyla tesbit etmek zordur ama, büyük olduğu söylenebilir. Bir kaç yıl evvel, alâkalı Enstitü ve uzmanların, iktisadi mevzuata müstenid olan, verdikleri bilgiye göre 30 ilâ 40.000 mühendise ihtiyacı olduğu tahmin edilmiştir. Devlet

müessesesi olarak ona bağlı yüz mühendis okulu var. Bunlar, bir çeyreği makine imalâtı ve bina, birazı elektronik ve kalamı dokuma ve muhtelif kollara dağılan 50.000 mühendis yetiştirmektedir. Makine imalâtıyla elektronikte yetişenler son zamanlarda artmıştır.

Mühendislere ait kurslar yirmi-altı kola dağılmaktadır. (oniki makine imalâtı, elektronik dahil; beş bina ve artamı muhtelif). Bilhassa Alman Mühendisler Birliği ve mühendis yetiştirme millî komisyonunun desteklediği, mühendis okullarına daha sarîh bir ünvanın verilmesi ve mühendislik namını tevcih edebilmeleri için (hakikatte de kanun mühendislik ünvanını korumaktadır), kuvvetli bir temayül mevcuttur. Bu ısrarlı temayül, aynı zamanda, bütün mühendis okullarını bir tüm olarak kabul edilmesiyle, Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmasını talep etmektedir.

Son üç yıl zarfında, yirmi yeni mühendis okulu açılabilmiştir ama, bu da, ne mühendis ihtiyacını ne de, namzet talebe adedini karşılayabilmektedir. Bu hususta şunu da unutmamalı ki, bir mühendis okulunun bin öğrencisi için, laboratuvar ve atölyelerde yerlerden maada, resim masaları başında, bunlara altı yüz altmış yer ayrılmalıdır. Yeni okulların yapımı veya mevcutların ıslahı sırasında, ehemmiyetle üzerinde durulması gereken bir nokta da metodlar tekniği, uzay tekniği, fiziğe bağlı teknikler gibi yeni kolların kabulüdür.

Mühendis okullarının, halihazır programları altı sémestirliktir : zamanın % 30'u ana mevzulara, % 50'si (makine imalâtı veya elektronik gibi) ihtisas kollarına ve % 20 si de çalışmaya, sosyal dâvalara, iktisat siyasetine ve umumi kültüre tahsis olunmuştur. Mamafih, işletme mühendisi, zamanının dörtte üçünü beşerî dâvalara ayrılmalıdır. Buna istinaden, Alman Prodükktivite Merkeziyle, çalışmanın ilmi yönlerini araştırma birliğinden müteşekkil bir karma komisyon, mühendis okullarının programına, çalışma dâvalarına müteallik unsurların tetkikinin de dahil

edilmesini talep eden bir not yayınlamıştır. Teklif olunan ana plân şudur : insanı tanıma, çalışma kapasitesi, çalışmanın insana intibak ettirilmesi, iş güveni ve hızı-sıhhası, randıman ve ücret, işletme dahilindeki sosyal dâvalar, çalışma ve muhtelif konular, mühendis okullarının normal tedrisi meyanına gireceği gibi, ihtiyarî kurslarla da takviye edilebilecektir.

İstihsal tekniği öğretim mühendis okulu (1964 de Hamburg - Bergdorf'da küşad edilecektir), ayrı tip bir okul olacaktır. Ana mevzuatı, istihsal, İktisat siyaseti, işletmelerin idaresiyle, sosyal ilimler olacaktır.

Federal Alman Cumhuriyeti mühendis okuluna girebilmek için, orta okul diploması lâzımdır ki, bunun Fransa'da muadili brövedir. Ve lisenin ilk kısmının taşdiknamesi olarak kabul edilebilir. Bütün okullarda öğretim süresi atı haftadır. Öğretim programları, okulun hususi fonksiyonlarına göre değişir fakat, hepsi fizik ve tabii ilimler (riyaziye, fizik, kimya) sahalarında, ana unsurların tetkikini haizdir. Ayrıca teknik bilgiler, geometri, makine tekniği makine kısımları tip, kalan üç sémestre de teknik yetiştirilmenin kendisine hasredilerek, nihayet, mühendislik ünvanına hak kazanmak için, son bir imtihan mevzuubahistir. Dağınık bilgiler kazanmak mevzuubahis değildir, güdülen amaç, umumî bir anlam için elzem malûmatı elde etmektir. Bu temel bilgiyi öğrenci, normal programı takip etmekle kazanamaz; bunun için şahsî gayret, enstitü ve laboratuvarlardaki münakaşalar şarttır. Mühendis okullarının programları muayyen bir sahada bir ihtisası haiz değildir; öğrencilere, bilâhare, kendi sahalarında mütehasis olabilmelerini temine matuftur. Hakikatte de bu diplomasız mühendislerin yetiştirilmelerinde bir hususiyet teşkil etmektedir.

Bu yetiştirilme, takriben aynı süreli bir stajın, bir işletmede tatbiki ile takviye olunur ki, bu yetiştirilmenin asli bir cephesini teşkil eder. Mühendis okulları, bilgilerini pratik sahalarda kullanmayı ve işletme ve atölyeler hakkında derin bir tecrübeye istinaden çalışma im-